

פרפראות

פאר

פרשת פקודי תשפ"ב

ויברך אותם

משה

שברכם

בברכת הבונים

פרפראות פאר

ויברך אותם משה שברכם בברכת הבנים

אות יב

מפתח נושאים פקודי תשפ"ב

כה, חכמים, הזהרו בדבריכם, שמא תחובו חובת גלות

א, בגלל שנאת חינוס נרמז בתורה רק מקדש ראשון

כתיב (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקודי המשכן משכן העדות", **כתב רש"י**, המשכן משכן - שני פעמים, **רמז** למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל, ע"כ,

כתב בעל הטורים (שמות ל"ח כ"א), המשכן משכן. שנתמשכן ב' פעמים בשביל עונות ישראל. **מנין משכן שנים** היה עדות ששכינה שורה בישראל, שבית ראשון עמד ת"י שנה כמנין משכן, ע"כ,

א"כ מצינו רמז בתורה למספר השנים של מקדש ראשון בלבד,

כיצא בדבר מצינו רמז למקדש ראשון בלבד

כתיב, (ויקרא ט"ז ג') "בזאת יבא אהרן אל הקדש" **כתב רש"י**, "בזאת", גימטריא שלו, ד' מאות ועשר רמז לבית ראשון,

שאלו המפרשים, למה רמזה תורה רמז לבית ראשון בלבד, ולבית שני לא,

אפשר לתרץ, כדלקמן

איתא בגמרא (יומא ט' ע"ב), מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם,

כידוע דרכו של אהרון היתה, כפי שמבואר במשנה (אבות פרק א) הוי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום,

א, בגלל שנאת חינוס נרמז בתורה רק מקדש ראשון
 ב, המשכן משכן רמז ללוחות ושברי לוחות המונחות בארון
 ג, רמז לאומרים ז"ל נעשית תורה כשתי תורות בהמשכן משכן שתי פעמים
 ד, המשכן משכן שתי פעמים ביאור בדרך צחות ה, למה כפל דוד המלך אמירתו בחטא העגל ו, ביאור בצחות ממונו של אדם שמעמידו על רגליו
 ז, בזוהר הק' פרשת פקודי מקור ההלכה להוצאת שיער בתפילין של ראש
 ח, סוד השיער שבתפילין
 ט, טעם להוצאת השיער מחוץ לתפילין
 י, וכן הדבר בשער המשתלח
 יא, ביאור שתפילת שמונה עשרה כנגד שמונה עשרה ציוויים שבפרשת פקודי
 יב, ויברך אותם משה שברכם בברכת הבנים
 יג, אפשר הכונה "ביום" החודש הראשון למה שדיבר עם משה רבינו רק ביום
 יד, "ביום" החודש הראשון מכוון ליום הקמת המשכן ביום שנולד יצחק
 טו, כשם ששמחת המשכן מכוון ליום שנולד יצחק כך שמחת ביהמ"ק מכוון ליום הגמל את יצחק
 טז, ביאור במ"ש דוד לי נאה לברך ע"ד אומרים ז"ל אורח מברך
 יז, ביאור נפלא מאוד בספר עולת אהרון על אומרים ז"ל אורח מברך
 יח, סיפור מסעיר של מגילות מודפסות
 יט, טעם נאה לאמירת ולכפרת פשע בשנת העיבור
 כ, עפ"י מה ששמע המהרש"א בצחות ביאור הפסוק ראש ועשר אל תתן לי,
 כא, ביאור הכתוב בדרך המהרש"א
 כב, ונתן לי לחם, לאכול,
 כג, ראש ועושר שלא יהיה עולה ויורד מנכסיו
 כד, ישא אשה קודם או יעסוק בתורה קודם
 הא לן הא להו

איתא בגמרא (יבמות צ"ו ע"ב) אזל ר' אלעזר אמר לשמעתא בי מדרשא, ולא אמרה משמיה דרבי יוחנן, שמע רבי יוחנן איקפד, (הקפיד רבי יוחנן שתלמידו ר' אלעזר אמר הלכה ולא אמר ההלכה בשמו),

ספר תורה נחלק לשתי חלקים

עול לגביה רבי אמי ור' אסי, אמרו ליה, (שאיך להקפיד ולהחזיק במחלוקת) וכי לא כך היה המעשה בבית הכנסת של טבריא, (שהיה מחלוקת של כעס, בדין) "נגר שיש בראשו גלוסטרא" שנחלקו בו רבי אלעזר ורבי יוסי,

עד שקרעו ספר תורה בחמתן, קרעו ס"ד, אלא אימא **שנקרע** (שנחלק) **ס"ת בחמתן, ע"כ**,

איתא בגמרא (יבמות דף יד עמוד ב) אף על פי שנחלקו בית שמאי ובית הלל (שלא מתוך כעס), לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מבית הלל, ולא ב"ה מבית שמאי, ללמדך, **שחיבה וריעות נוהגים זה בזה**, לקיים מה שנאמר, (זכריה ח' י"ט) **האמת והשלום אהבו**,

במחלוקת ב"ש וב"ה נעשית תורה כשתי תורות

איתא בגמרא (סנהדרין פ"ח ע"ב) משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבו מחלוקות (בכעס) בישראל, **ונעשית תורה כשתי תורות**,

לפי מה שנתבאר כי משכן משכן העדות בעבור הארון ששם לוחות העדות

אפשר לומר, שכפי שרמז משכן משכן שני פעמים לחורבן בתי המקדש, כך גם רמז "המשכן משכן לוחות העדות", לנעשית תורה שתי תורות,

ואפשר לפרש גם, נחלק ספר תורה בחמתן, הכונה שנחלק לשתי תורות.

ד, המשכן משכן שתי פעמים ביאור בדרך צחות

כתיב (שמות ל"ח כ"א) אלה פקודי המשכן משכן העדות, **כתב רש"י**, משכן העדות - עדות לישראל שויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם, ע"כ,

משכן העדות מלשון עדים

ומכיון שבזמן בית שני לא הלכו בדרכו של אהרון, לכן לא נרמז בפסוקו של אהרון "בזאת יבא אהרון", הרמז לבית שני, ורמזו רק למקדש ראשון.

כך אפשר לפרש גם כאן

דבזמן שמונה התורה לפרטי המשכן ולהקמתו אמרה תורה לרמז רק למקדש ראשון שלא היתה בו שנאת חינם.

ב, המשכן משכן רמז ללוחות ושברי לוחות המונחות בארון

כתיב (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקודי המשכן משכן העדות", **כתב רש"י**, המשכן משכן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל, ע"כ,

מבואר לפירוש רש"י כי ביאור המילה משכן הוא מלשון משכון,

כתב האבן עזרא (שמות פרק לח פסוק כא) כי מלת משכן כוללת הכל. ופירש למה נקרא משכן, בעבור הארון ששם לוחות העדות. עכ"ד,

יש לתת מובן למה שכתב שני פעמים משכן משכן

איתא בגמרא (מנחות צ"ט ע"א) **כתיב** (שמות ל"ד א'), את הדברים אשר היו על הלחת הראשנים אשר שברת ושמתם בארון,

תני רב יוסף, מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון, מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמודו מחמת אונסו, שאין נוהגין בו מנהג בזיון, ע"כ,

לפי"ז אפשר לומר, שמה שאמר הכתוב שני פעמים המשכן משכן העדות, והכונה ללוחות העדות שהיו מונחים בארון, שעל שמם היה נקרא המשכן, משכן העדות, והיה מונח בהם הלוחות, וגם שברי הלוחות היו נתונים בו, ולזה ירמוז כפל הלשון המשכן משכן שתי פעמים. לרמז על לוחות ושברי לוחות שהיו מונחים בארון.

ג, רמז לאומרים ז"ל נעשית תורה כשתי תורות בהמשכן משכן שתי פעמים

פרפראות פאר

אפשר לומר, מכיון **והמשכן היה להם עדות** לישראל, וקיי"ל **אין עדות פחות משנים**, לפיכך **כתיב המשכן משכן שתי פעמים**, לפי **שעדים** צריכים להיות **שניים**.

ה, למה כפל דוד המלך אמירתו בחטא העגל

כתיב (תהלים ק"ו י"ט-כ"ו) "יעשו עגל בחרב וישתחוו למסכה, וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב"

יש לשאול, למה כפל דהע"ה את חטא העגל, יעשו עגל, וימירו את כבודם בתבנית שור,

בשור מצינו דבר והיפוכו מקצה לקצה

יש לבאר, דבשור מצינו דבר והיפוכו מקצה לקצה,

בצד השלילי מצינו שאין לך מנוול משוקץ ומתועב מן השור בשעה שהוא אוכל עשב, (רש"י תהלים פרק קו פסוק כ)

בצד החיובי מצינו לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול (עבודה זרה דף ה עמוד ב),

ואיתא בגמרא (סנהדרין מ"ב ע"א) **כתיב** (משלי כ"ד ו') "כי בתחבלות תעשה לך מלחמה", אמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן, במי אתה מוצא מלחמתה של תורה, במי שיש בידו חבילות של משנה,

קרי רב יוסף אנפשיה, (משלי י"ד ד') "ורב תבואות בכח שור", ע"כ,

כתבו שם התוספות (סנהדרין מ"ב ע"א ד"ה ורב תבואות), משום דיוסף איקרי בכור שור, **כדכתיב** (דברים לג) "בכור שורו הדר לו" ובעל שמועות הוא בעל חטין **כדאמר** (הוריות יד ברכות ס"ד) הכל צריכין למרי חיטיא, ואמרינן בשילהי הוריות (הוריות יד) דרב יוסף סיני.

שתי קצותיו של השור

כתיב (משלי י"ד ד') "באין אלפים אבוס בר ורב תבואות בכח שור",

פירש רש"י, **באין אלפים אבוס בר**, באין שוורים האבוס ריקם שאפילו תבן אין מצוי בבית, **בר**, נקי וריקם כלומר במקום, שאין

פקודי תשפ"ב

תלמידי חכמים אין הוראה נמצאת כהלכה, ע"כ,

מבואר, שהשור, מצד אחד הוא מסמל את הריקנות והכיעור, ומצד שני השור מסמל את הגדולה שבגדלות, כרב יוסף שקרא אנפשיה ורב תבואות בכח שור, והגיע לדרגה שנקרא **סיני**,

ביאור בצחות יעשו עגל בחורב

אפשר לומר בצחות, יעשו עגל בחורב שזה **סיני**, ולמרות השפלות של מעשה העגל ניתן להתעלות ולהגיע לדרגה של **סיני** כדלעיל,

לפי זה יש לומר, שלפיכך כפל דוד המלך בתהלים ק"ו את מעשה העגל, לומר לך, שגם לאחר מעשה העגל ניתן להפוך בכח השור מאבוס בר לרב תבואות.

ו, ביאור בצחות ממונו של אדם שמעמידו על רגליו

כתיב (שמות ל"ח כ"ז) "ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן",

כתיב (דברים י"א ו'), "ואת כל היקום אשר ברגליהם"

כתב רש"י, זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו,

מבואר, שהכסף הראשון של מחצית השקל היה **לאדנים**, שהם רגלי המשכן,

אפשר לומר בצחות, **ממונו של אדם שמעמידו על רגליו**, זהו הכסף שניתן על רגלי המשכן, שהם האדנים, וזהו ממונו של אדם שמעמידו על רגליו.

ז, בזוהר הק' פרשת פקודי מקור ההלכה להוצאת שיער בתפילין של

ראש

זוהר פרשת פקודי (דף רל"ז ע"ב) הפירוש וההוספות מתוך הספר "מתוק מדבש",

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר ולרבי אבא, **אף על גב דכל הני מלין, כדקאמרן**, אף על פי שכל אלו

פרפראות פאר

הדברים כמו שאמרנו, שצריך להכניע ולבטל את רוח הטומאה, אבל **קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו**, הרי הקב"ה נתן לו כח השליטה בעולם הזה ו**רוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין**, ואת רוח הטומאה צריך להכניע בכל האופנים,

על ידי שריפת הפרה

פעם על ידי שריפת הפרה שאנו משפילים אותו,

על ידי שעיר המשתלח ופרי החג שהוא שוחד

ופעם על ידי שעיר המשתלח ופרי החג שאנו מכבדים אותו, ועיי"ז הוא מקבל שוחד, ונכנע תחת הקדושה,

שיער של התפילין

ולפעמים אנו נותנים לו מקום אחיזה בקדושה, כעין שיער של התפילין המבואר לקמן, ובכל זה מבטלים את כוחו, כי עיי"ז אין לו עוד כח לקטרג כדמפרש ואזיל,

להבין מאמר הבא נקדים מה שכתוב בשו"ע (או"ח סימן ל"ב סוף סעיף מ"ד בהג"ה), וז"ל נוהגין לכרוך שיער על הפרשה, ואח"כ כורכין עליו קלף כשר, וחוזרים וכורכים עליו שיער, ונוהגין שיהיה שיער זה של עגל, וצריך שיראה חוץ לבתים, ע"כ,

וכתב המג"א (סי"ק ס"א), וז"ל כתב בספר יש שכר בשם הזוהר, שלא יצא השער כשעורה חוץ לבתים,

ואמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו תא ואימא לך רזא חדא בא ואומר לך סוד אחד, ולא אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישין עליונין, שלא ניתן רשות לגלותו אלא לאותם הצדיקים הקדושים העליונים, והוא,

תא חזי, להאי אתר דאיהו רוח מסאבא, בא וראה, למקום הזה שהוא רוח הטומאה, **קוב"ה יהיב ליה שלטנו למשלט בעלמא בכמה סטרין**, הקב"ה נתן לו כח השליטה שישלוט בעולם בכמה אופנים, **ויכיל לנזקא**, והוא יכול להזיק ברשות העליון, וכל צער, ומחלה, ומיתה, והיזק, הוא ממנו, וגם ניתן לו רשות לקטרג למעלה, לכן,

ולית לן רשו לאנהגא ביה קלנא, אין לנו רשות להתנהג עמו בקלון ובזיון, **דבעינא לאסתמרא מניה דלא יקטרג עלן בגו קדושה דילן**, כי אנו צריכים להזהר ולהשמר ממנו שלא יקטרג עלינו בקדושה שלנו,

ועל דא רזא חדא אית לן, ועל כן סוד אחד יש לנו, **דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושה**

פקודי תשפ"ב

דילן, שאנו צריכים לתת לו מקום קטן בתוך הקדושה שלנו, ובזה אנו מכבדים אותו שמראים לו שאין לנו אחיזה בקדושה אלא עמו,

דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה, כי הרי מתוך הקדושה יצא כח השליטה שלו, לכן צריך לתת לו קצת אחיזה בקדושה כדי חיותו,

ח, סוד השיער שבתפילין

דבעינן גו רזא דתפלין לאצנעא חד שיערא דעגלא, שאנו צריכים להצניע שער אחד של עגל בתוך התפילין, **דיפוק לבר ויתחזי**, שיצא ויתראה בחוץ, **דהא חוטא דשיערא דא לא מסאיב**, כי חוט שער הזה שבתפילין הוא שורש מתוק וקדוש, לכן אינו מטמא את קדושת התפילין כי אין החיצונים נאחזים בו, **בר, דאי אתחבר האי שיערא ואתעביד כשעורה**, חוץ אם שער הזה יתחבר ויתארך עד אורך כשעורה, אז יכולים החיצונים הטמאים לאחוז בו, **אבל פחות מן דא לא מסאיב**, אבל אם אורכו פחות מכשעורה אינו מטמא את קדושת התפילין,

והוא שיערא בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן, את שער העגל הזה אנו צריכים להכניסו בתוך הקדושה העליונה שלנו, **ולמיהב ליה דוכתא**, ולתת לו מקום אחיזה, **בגין דלא יקטרג לן בקדושן**, כדי שלא יקטרג עלינו בקדושה שלנו,

ט, טעם להוצאת השיער מחוץ לתפילין

ויפוק מן ההוא שיערא לבר דיתחזי, מה שאמרנו שצריך שיצא קצת מן השיער ההוא לחוץ מן התפילין כדי שיתראה, הטעם הוא,

דכד חמי לההוא בר נש בקדושה עלאה, כי כשרוח הטומאה רואה את זה האדם מתנהג בקדושה עליונה,

וחולקא דיליה משתתף לתמן, וחלק שלו משתתף שם,

כדין לא יקטרג ליה, אז לא יקטרג עליו,

ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא, ואינו יכול להרע לו למעלה ולמטה,

דהא דוכתא יהיב ליה, שהרי נתן לו מקום אחיזה,

ולא ישגיחין עליה לביש, ולא ישגיחו ולא יסתכלו עליו לרע

אדהכי, הוּו זלגין עינוי דרבי אבא, עד שדרש רבי שמעון דרוש זה, בכה רבי אבא וזלגו עינוי דמעוּת, כי נצטער על שאנו צריכים לשתף את הסטרא אחרא בקדושה שלנו,

אמר ליה, רבי שמעון,

אבא אבא זיל טנפיר קטורך, לך תתיר קשרי צערך, כלומר אל תצטער על זה, כי זהו לתועלת ישראל כדי שלא יקטרג עלינו,

ואקפיד בקולטך, ותקפיד לקלוט ולזכור את הסודות שאתה שומע,

דהא רזין דאורייתא לזכאי אתייהיבו, כי סודות התורה נתנו לצדיקים לעסוק בהם,

דכתיב (תהלים כ"ה י"ד) סוד ה' ליריאו, ומי כמוך מיראי ה' שיהיה ראוי לשמוע אלה הסודות, לכן הט אזניך לשמוע גם שאר הסודות שאגלה לכם,

עד כאן דברי הזוהר הקדוש

עד כאן בענין הוצאת שיער של עגל באורך פחות מכשעורה במצוה רבא דתפילין, כשוחזר לכתב הסטרא אחרא,

יש לדעת, שמקורו של דין זה אינו מופיע בגמרא ונלקח מדברי הזוהר הק' שבפרשתנו פרשת פקודי

יא, ביאור שתפילת שמונה עשרה כנגד שמונה עשרה ציוויים שבפרשת פקודי

כתיב (שמות פרק לט פסוק מב – מג) (ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה", "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה",

והקשו המפרשים, שבכל מקום קרא למלאכת המשכן מלאכה, ולמה כאן קראו עבודה,

כתב ברבינו בחיי (שמות פרק לט פסוק מב) כן עשו בני ישראל את כל העבודה. היה לו לומר "את כל המלאכה", אבל הכתוב קרא למלאכת המשכן "עבודה" שעשו אותה לעבודת הש"י, כענין שכתוב: (לעיל כג, כה) "ועבדתם את ה' אלהיכם", וכתוב: (דברים יג, ה) "ואותו תעבדו".

ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה (דוכתא) בהאי קדושה, ואם לא נותנים לו חלק ההוא בקדושה זו כדי שיתעסק בו,

יכיל לאבאשא ליה לתתא, אז יכול להרע לו למטה,

וסליק מקטרגא ליה לעילא, ועולה ומקטרג עליו למעלה,

ואמר פלוני דקא מקדש השתא, ואומר איש פלוני שמתנהג עתה בקדושה,

כך וכך עבד יומא פלוני וכך אינון חובוי, כך וכך עשה ביום פלוני, וכך הם עונותיו,

עד דימטי דינא על ההוא בר נש ויתענש על ידוי, עד שמגיע הדין על אותו האדם ויהיה נענש על ידו,

י, וכן הדבר בשעיר המשתלח

וכך הוּו ישראל עבדי דהוּו ידעי רזא דא, וכך היו ישראל עושים בבית המקדש שהיו יודעים סוד זה,

כד שראן לאתקדשא בקדושה עלאה ביומא דכפורי, כשהתחילו להתקדש בקדושה העליונה ביום הכיפורים, כלומר עוד בערב יום הכיפורים,

הוּו מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר, היו מסתכלים מיד להכין את השעיר המשתלח כדי לתת חלק לזה המקום,

ולמיהב ליה חולקא בינייהו, ולתת לו חלק בין הקורבנות של יום הכיפורים,

בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו, כדי שלא ימצא מקטרג עליהם,

ולא ייתון לאדכרא חוביהון דישראל, ולא יבואו המקטרגים להזכיר עונותיהם של ישראל,

דכמה חבילין וכמה משריין אינון דאזדמנון, כי כמה חבורות וכמה מחנות חיצונים הם המזדמנים,

לנטלא מלה מניה כד אתי לקטרגא, לקבל דברי הקטרוג ממנו כשבא לקטרג,

זכאה חולקיה מאן דיכיל לאסתמרא דלא ידכרון חובוי לעילא, אשרי חלקו של מי שיכול להישמר שלא יזכירו עונותיו למעלה,

כתב רש"י אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם,

איתא בגמרא (שבת דף לב עמוד ב) איזה הן מעשה ידיו של אדם - הוי אומר: **בניו ובנותיו של אדם**,

יש לומר, כשראה משה שעשו מלאכתם לשם שמים, ברכם בברכת הבנים, שתשרה שכינה במעשה ידיהם שהם מעשה ידיו של אדם.

יג, אפשר הכונה "ביום" החודש הראשון למה שדיבר עם משה רבינו רק ביום

כתיב (שמות מ' ב') **"ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד"**,

יש לדייק בלשון הכתוב, שאמר **ביום** החודש, היה ל"ל **"בחדש הראשון באחד לחדש** תקים את משכן אהל מועד", מאי **ביום** החודש, ובאחד לחדש, **ויש לבאר** כדלקמן,

איתא במדרש (תנחומא פקודי פרק י"א) **"וידבר ה' אל משה, ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד"**,

והיה הקב"ה חפץ להעמיד המשכן ע"י משה רבינו, ולא ע"י עושי המלאכה, אמר משה, רבשיע איני יודע להעמידו, אמר ליה, עסוק בידך ואתה נראה מעמידו והוא עומד מאליו, ואני כותב עליך שאתה הקימותו, שנאמר (שמות מ' י"ז) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, ומי העמידו משה שנאמר **"ויקם משה את המשכן"**, ע"כ, עי"ש במדרש באורך,

איתא במדרש (מכילתא פרשת בא, מובא ברש"י שמות י"ב ב') **לא היה הקב"ה מדבר עם משה אלא ביום**, שנאמר (שמות ו' כ"ח) ויהי **ביום** דבר ה', (ויקרא ז' ל"ח) **ביום** צותו, (במדבר ט"ו כ"ג) מן היום אשר צוה ה' והלאה, ע"כ,

מבואר, כי בשעה שהיה משה רבינו מקים את המשכן היה מדבר אל הקב"ה ואומר לו, **איני יודע להעמידו** וכי כדאיתא במדרש, ולא היה הקב"ה מדבר עם משה אלא **ביום**, כדאיתא במדרש,

אפשר לומר דלפיכך אמר הכתוב, **ביום** החודש, והמילה **ביום** נראה מיותר, אך לרמז בא, ע"י מש"כ **"ביום"** שביקש הקב"ה להקים המשכן

כתב הרמב"ן (שמות פרק לט פסוק מב) ויקראנה עבודה לומר כי עשו אותה לעבודת השם הנכבד, כענין ועבדתם את ה' אלהיכם (לעיל כג כה), ואותו תעבודו (דברים יג ה).

ע"ד הנ"ל יש לבאר שתפילת שמונה עשרה שכנגד שמונה עשרה ציוויים שבפרשת פקודי

איתא בגמרא (ברכות דף כח עמוד ב') רבן גמליאל אומר: בכל יום ויום מתפלל אדם שמונה עשרה. הני שמונה עשרה כנגד מי,

בירושלמי, (ירושלמי מסכת ברכות פרק ד הלכה ג) ולמה שמונה עשרה רבי שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן כנגד י"ח ציוויין שכתוב בפרשת משכן שני

פני משה מסכת ברכות פרק ד הלכה ג בפרשת משכן שני. כלומר בפי פקודי והאי שני כמו שני דברים הכפולין על שם שכתוב בו שני פעמים משכן זא"ז ויש בפרשה זו י"ח פעמים צוה ה' עד סוף הספר,

מראה הפנים מסכת ברכות פרק ד הלכה ג כנגד י"ח ציוויין שכתוב בפרשת משכן שני. יש סמך לזה על פי שאמרו חז"ל במדרש משכן משכן שני פעמים רמז למשכן שנתמשכן בעוונות וכו' ולאחר שנתמשכן אין לנו אלא תפלה במקום הקרבן ע"ש ונשלמה וגו',

תירוץ לקושיית הראשונים למה קרא למלאכת המשכן עבודה

איתא בגמרא (תענית דף ב עמוד א) לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם, איזו היא עבודה שהיא בלב - הוי אומר זו תפלה.

עפ"י מה שנתבאר לעיל, שמלאכת המשכן נקרא עבודה, כי עשו אותה לעבודת השם הנכבד, יש לומר דלפיכך נקראת עבודה, לומר לך כי מלאכת המשכן נעשתה כעבודה שבלב ולפיכך נקראת עבודה,

יב, ויברך אותם משה שברכם בברכת הבנים

כתיב (שמות פרק לט פסוק מג) **"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה"**,

ע"י מש"ר, והיה הדיבור מדבר עם משה בענין הקמת המשכן, והרי דיבורו עמו היה רק "ביום" לזה הוסיף המילה "ביום".

טו, כשם ששמחת המשכן מכוון ליום שנולד יצחק כך שמחת ביהמ"ק מכוון ליום הגמל את יצחק

כתיב (בראשית כ"א ח') **ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק,**

איתא בגמרא (פסחים קי"ט ע"ב) דרש רב עזירא, זימנין אמר ליה משמיה דרב וזימנין אמר ליה משמיה דרב אשי,

מאי דכתיב (בראשית כ"א ח'), **ויגדל הילד ויגמל,** עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק,

לאחר שאוכלין ושותין, נותנין לו

לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן איני מברך שיצא ממני ישמעאל, אומר לו

ליצחק טול וברך, אומר להן איני מברך שיצא ממני עשו, אומר לו

ליעקב טול וברך, אומר להם איני מברך שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידה תורה לאוסרן עלי, אומר לו

למשה טול וברך, אומר להם איני מברך שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי אומר לו

ליהושע טול וברך, אומר להן איני מברך שלא זכיתי לבן, דכתיב יהושע בן נון, נון בנו יהושע בנו, אומר לו

לדוד טול וברך, אומר להן **אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא,** ע"כ,

כתב המהרש"א (פסחים קי"ט ע"ב), וז"ל, ואמר לאחר שאוכלין ושותים באותה סעודה כשבאין לברך ברכת המזון נותנין לאברהם כוס של ברכה וכו'

הוא מבואר לפי הדין שהגדול מברך, והאבות וגם משה שנתנה תורה על ידו גם יהושע כשעל ידו נכנסו לארץ ישראל הם כולם גדולים מדוד, אלא, שכ"א מהם נתן סיבה המניעה ממנו מלברך,

יד, "ביום" החודש הראשון מכוון ליום הקמת המשכן ביום שנולד יצחק

כתיב (שמות מ' ב') **"ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד"**,

דיוק בלשון הכתוב

יש לדייק בלשון הכתוב, שאמר ביום החודש, היה ל"ל "בחדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד", מאי ביום החודש, באחד לחודש, ויש לבאר כדלקמן,

איתא במדרש (תנחומא פקודי אות י"א) **בשלושה חדשים** נגמרה מלאכת המשכן, **תשרי מרחשון כסליו,** והיה מונח ומפורק **טבת ושבט ואדר,** והעמידוהו **באחד בניסן,** שנאמר (שמות מ' ב') **"ביום החדש הראשון בא' לחדש תקים את משכן אהל מועד"**,

ולמה לא עמד מיד, אלא, מפני שחשב הקב"ה לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו,

לפי שבאחד בניסן נולד יצחק, אמר הקב"ה הריני מערב שמחתכם, שמחה בשמחה, והיו ליצני הדור מרננין ומהרהרין ואומרין להם, נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקב"ה,

ועל זה אמר דוד המלך (תהלים צ"ב), "כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן",

"כי שמחתני ה' בפעלך", זה אהל מועד,

"במעשה ידיך ארנן", זה בנין בהמ"ק שיבנה ב"ב,

"מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך", שהיית חושב לערב שמחת המשכן, בשמחה יום שנולד יצחק אבינו, עכ"ל המדרש,

לפי"ז אפשר לומר, דלרמז להא שחישב הקב"ה לערב שמחת המשכן ביום שנולד בו יצחק, אמר הכתוב, "ביום" יתירא, לרמז ליום שנולד בו יצחק, ו"אחד בחודש", הוא ר"ח ניסן יום הקמת המשכן.

המשכן, **תשרי מרחשון כסליו**, והיה מונח ומפורק **טבת ושבט ואדר**, והעמידוהו **באחד בניסן**, שנאמר (שמות מ' ב') **"ביום החדש הראשון בא' לחדש תקים את משכן אהל מועד"**,

ולמה לא עמד מיד, אלא, מפני שחשב הקב"ה לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו,

לפי שבאחד בניסן נולד יצחק, אמר הקב"ה הריני מערב שמחתכם, שמחה בשמחה, והיו ליצני הדור מרננין ומהרהרין ואומרין להם, נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקב"ה,

ועל זה אמר דוד המלך (תהלים צ"ב), "כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן",

"כי שמחתני ה' בפעלך", זה אהל מועד,

"במעשה ידיך ארנן", זה בנין בהמ"ק שיבנה ב"ב,

"מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך", שהיית חושב לערב שמחת המשכן, בשמחה יום שנולד יצחק אבינו, עכ"ל המדרש,

לפי זה יש לומר, כשם ששמחת המשכן מכוון ליום שנולד יצחק, כך שמחת ביה"ק מכוון ליום הגמל את יצחק, ששם יברך דוד המלך בזכות בנין בית המקדש.

טז, ביאור במ"ש דוד לי נאה לברך ע"ד אומרם ז"ל אורח מברך

כתיב (תהלים קט"ז י"ג) "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא" וגו', אני עבדך בן אמתך פתחת למוסריי",

איתא בגמרא (יבמות ע"ז ע"א) מאי דכתיב פתחת למוסריי, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם שני מוסרות שהיו עלי פתחתם, רות המואביה ונעמה העמונית,

פירוש, ע"י שהותרו שתי המוסרות שהיו לי, ע"י הדרשה של עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית, ע"י זה הותרתי לבוא בקהל ישראל, ע"י ש באריכות בגמרא,

וכלפי מ"ש (ברכות מ"ט ע"א) שצריך להזכיר בברכת המזון ברית ותורה וארץ ומלכות בית דוד בבונה ירושלים, והטעם מפורש שם,

ועוד אמרו שם, משה תיקן להם ברכת הזון בשעה שירד להם המן, יהושע תיקן להם ברכת הארץ כשנכנסו לארץ, דוד תיקן להם על ישראל עמד ועל ירושלים, ושלמה תיקן על הבית הגדול והקדוש,

ולזה אמר אברהם שאמר איני מברך שיצא ממני ישמעאל, וכן יצחק שיצא ממנו עשו, ולא יכול לומר ברית שהוא בריתך שחתמת בבשרנו שהיא המילה שאין זוכים במילה, דכתיב בפרשת מילה ואת בריתי אקים את יצחק, ואמרינן כי ביצחק יקרא לך זרע ולא כל יצחק למעט את זרע עשו,

ואמר שיעקב אמר שנשאתי ב' אחיות שהוא דבר שעתידה תורה לאסור ואיני יכול לומר תורה דהיינו על תורתך שלמדתנו

ומשה שאמר שלא זכיתי ליכנס לארץ ואיני יכול לומר על ארץ חמדה גוי דמ"ה קאמר שלא תיקן אלא ברכת הזון ולא ברכת הארץ,

ויהושע שתקן ברכת הארץ שזכה ליכנס בה אך כיון שלא זכה לבן כמו שזכה דוד לבנות ירושלים ושלמה בנו בנה בית המקדש וע"כ אמר שלא יכול יהושע לומר על ירושלים כו' ועל הבית הגדול כו'

אבל דוד שזכה שהוא בנה ירושלים ובנו בנה בית המקדש שע"ז תקנו ברכת בונה ירושלים,

וע"כ אמר לי שזכיתי לכל הני מילי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא גוי' ולעיל מיניה כתיב מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי,

רצה לומר, דבכל אחד מן הראשונים חסר בו מכל תגמוליו שהם ברית ותורה וארץ ומלכות בית דוד בב"י אבל עלי כל תגמוליו שיש לי ברית ותורה וארץ ומלכות בבונה ירושלים, וע"כ נאה לי כוס ישועות גוי' שהוא כוס של ברכה שאשא אותו ובשם ה' אקרא בברכת הזימון כמ"ש בר"פ שלשה שאכלו ברכת הזימון מנלן דכתיב כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו, עכ"ל המהרש"א,

מבואר, שבזכות בנין בית המקדש, זכה דוד המלך שיברך בסעודה הגדולה ביום הגמל את יצחק

י"ל שלכך מכוונים דברי המדרש (תנחומא פקודי אות י"א) בשלשה חדשים נגמרה מלאכת

ותירץ דלפי דאיתא (ברכות מ"ו א') בעל הבית בוצע ואורח מברך, כדי שיברך לבעל הבית, והשתא האי וברכת את ה' אלוקיך בא לרבות את בעל הבית דהאורח צריך לברך לבעל הבית,

אבל כאשר בעה"ב מברך, המילה "את" מה בא לרבות

וז"ש אם היה בוצע בירך. פי' אם הבעל הבית שהוא בוצע הוא מברך בעצמו ואינו נותן להאורח לברך, אז אין המילה את בא לרבות את הבעל הבית, ויוצא ש"את" בא לרבות מישהוא נוסף עם השי"ת, ונשמע כאילו יש שתי רשויות ר"ל, ואז הוא ניאץ ה', משום דהשתא האי וברכת את ה' אלוקיך אין לדרוש בו לרבות שמברך את הבעל הבית,

א"כ בכך הוא מנאץ וזהו, בוצע בירך ניאץ ה', ודפח"ח, עכ"ד.

יח, סיפור מסעיר של מגילות מודפסות

פרסום הודעת הרבנים

לפני מספר שנים באמצע החורף פורסמו לפתע מודעות מטעם רבני בני ברק, שמזהירות את ציבור הסוחרים והרוכשים מהפצת השוק במגילות מזויפות, וזה לשון ההודעה,

הובא לידיעתנו שאינשי דלא מעלי מפיצים לאחרונה בעירנו מגילות של קלף שהוברר בוודאות שלא נכתבו ע"י סופר סת"ם, כידוע שמגילה שלא נכתבה ע"י סופר סת"ם בכשרות, הינה מגילה פסולה, ואסור לברך עליה, ומגילות אלו הודפסו בהדפסת צילום ע"י מחשב, והדברים נעשו באופן משוכלל עד שקשה מאוד להבחין בזיוף, ועל כן מצאנו לנכון להתריע על כך ולהזהיר את ציבור הסוחרים והרוכשים שיהיו ערים לעניין בכדי שלא ייכשלו ולא יכשילו אחרים במגילות מזויפות, ועליהם לבדוק היטיב את מקורם וטיבם של המגילות, ולברר היטיב ביסודיות שאכן המגילות הנרכשות נכתבו בכשרות ע"י סופר מומחה ויר"ש, ע"כ לשון ההודעה,

הודעה זו פורסמה לאחר שמספר ימים לפני כן הגיע אל אחד מסוחרים הסת"ם בבני ברק יהודי בעל חזות חרדית, והציע לסוחר לרכוש מספר מגילות במחיר מוזל, מאחר והמחיר נשמע זול

מבואר כי דוד המלך, מאחר שהיה מצאצאיהם של עמון ומואב, ולא ממשפחת אברהם יצחק יעקב, ראה עצמו בכלל ישראל, כ"אורח",

איתא בגמרא (ברכות מ"ו ע"א), בעל הבית בוצע ואורח מברך, בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה, ואורח מברך כדי שיברך לבעל הבית, וכיון שדוד המלך אמר שהוא אורח בעם ישראל לכן לי נאה לברך. ולכן אמר "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", כי לי נאה לברך.

ברוך שכוונתי לדברי השל"ה הקדוש

שוב מצאתי בשל"ה הקדוש מסכת פסחים מצה שמורה אות רמ"ד, שכתב, ושמעתי, שהסיבה היא, מאחר שבא מרות המואביה,

והענין, כי הדין הוא, בעל הבית בוצע והאורח מברך (ברכות מו א), ודוד הוא אורח, כי בא מאומה אחרת, מצד האם, ולא מאומה ישראלית. וכן אמר 'גר אנכי בארץ' (תהלים קיט, ט), עכ"ל השל"ה הק'

יז, ביאור נפלא מאוד בספר עולת אהרון על אומרם ז"ל אורח מברך

כתב בספר עולת אהרון, שנתחבר ע"י קדמון אחד ממדינת פולין ה"ה הר"ר אהרון זעליג בן הר"ר יואל פייביש, הודפס בשנת תצ"ג, ובהסכמותיהם של גדולי פולין וגדולי אשכנז בימים ההם, המה מעידים כי דבריו מעשה מרקחים פירות גינוסר מדבש מתוקים,

וכך כתב (בסוף מסכת פסחים ד"ה כוס ישועות אשא) שמעתי אומרים בשם גדול אחד על הפסוק (תהלים י"ג) "ובצע ברך נאץ ה",

והוא עפ"י מה שכתוב (פסחים כ"ב ע"ב) שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתים שבתורה, כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא, פירש, אמרו לו תלמידיו, רבי כל אתים שדרשת מה תהא עליהן, אמר להם, כשם שקבלתי שכר על הדרישה, כך אני מקבל שכר על הפרישה, ע"כ

מה יש לרבות בפסוק וברכת את ה' אלוקיך

והקשה ז"ל הא תינח האי קרא, אבל קרא (דברים ח' י) "וברכת את ה' אלוקיך", מאי דריש ביה, לרבות,

ליום המיועד הזמן הנוכל, וזאת לאחר תיאום עם ראש מחלקת הבילוש של משטרת רמת גן, במקרה שהנוכל לא ישתף פעולה ב"מכון פאר", ואז יצטרכו להעבירו לחקירה במשטרה, בהגיע הנוכל, החלו ב"מכון פאר" לגלגל שיחה נעימה של מי שכאילו מעוניין לרכוש את המגילות, וזאת כדי להתחקות על מקום מושבו והימצאו של המוכר, ולוודא את עברו בידע הסת"ם, שבוודאי רכש בכל מקום שהוא, אם הוא ידע להגיע לרמת זיוף כל כך גבוהה, תוך כדי שיחה נודעו כל הפרטים, מהיכן הוא ומי הרב שלו, וגם התברר כי למד קורס לכתובת סת"ם באחד הקורסים המכובדים בבני ברק, ומקום מגוריו המדוייק באחד מערי המרכז גם התבררו בוודאות,

ההודעה הדרמטית

ואז הודיעו ב"מכון פאר" לאותו נוכל, תשמע היטיב, המגילות האלה מזויפות, והרי לך ההוכחות אחת לאחת שהמגילות מזויפות, וכעת הברירה בידך, או להביא בפנינו את כל הסיפור של המגילות באופן מדויק ללא סטיות, או שלחילופין הנך נעצר כאן במקום ומועבר לחקירה משטרתית,

לאחר שגמר הנוכל לגמגם, החל מספר את כל הקורות אותו, וכי לאחר שעבר את קורס הסת"ם והמצב הכספי שלו היה בכי רע, עלה ברעיונו אפשרות של העתקת מגילות ללא כתיבה, אבל בכדי שהזיוף יהיה מוצלח היה לו צורך שהדיו יהיה בולט מעל הקלף, וגם האפשרות להדפסה על קלף אמיתי לא היתה לו קלה, אך מצא בית דפוס המדפיס בדפוס משי, וכך פטר את שתי הבעיות, לאחר מכן פנה אל חבר סופר סת"ם שישאל לו מגילה יפה שכאילו יוכל ללמוד מכתבתו, אך כוונתו האמיתית היתה להביא את המגילה לבית הדפוס בכדי לצלמה, וממנה להדפיס את המגילות המתוכננות, וכך נמנע אסון מגילות מזויפות בעם ישראל,

הפניה לבתי הדפוס

לאחר שכל הסיפור היה ברור כשמש פנו מ"מכון פאר" אל אותו בעל בית דפוס שהסכים להדפיס את המגילות, בכדי לוודא כמה מגילות יצאו מודפסות מתחת ידו, בעל בית הדפוס שהיה אדם שרחוק מלדעת בעניני כתיבת סת"ם היה באמת מזועזע, מהמלכודת שאותו נוכל טמן לו, ובעיקר לא חש שיש אפשרות שטקסט כה רב כמו מגילת אסתר ניתן לכתוב ביד ולא להדפיס,

מידי, העלה הסוחר חשש כי מדובר במשהוא לא תקין,

החשש מהזיוף

בגלל החשש, ביקש הסוחר להשאיר את המגילות, כביכול לעיון, עד שיחליט אם הוא רוכש את המגילות, בהתייעצות עם מומחים בסת"ם נאמר לסוחר כי קיים חשש סביר כי מדובר בזיוף והונאה, הידיעה על המגילות המזויפות פשטה בשוק כאש בשדה קוצים, ושוק המגילות נכנס לתזזית, מחשש שמא הנוכל הצליח להפיץ מגילות מזויפות בעבר שכבר עשו את דרכם אל הרוכשים,

ההוראה לחקור

בכדי לוודא ולחקור את הענין לעומק, הורו המומחים לערב בענין את "מכון פאר" אשר להם יש מומחיות של עשרות שנים בנושא הסת"ם, ובין היתר גם מומחיות ונסיון רב ב"השבת אבידות" וזיופים, בכדי לחשוף את הענין כולו, "מכון פאר" משנכנס לתמונה, הודיע למוכר שהתברר לאחר מכן כנוכל, כי הוא מעונין לרכוש כמות של מגילות, כמה שיותר, הנוכל שלא הבין שחושדים בו, הגיע עם מספר מגילות אל "מכון פאר" על מנת לשווקם, כאשר ראו ב"מכון פאר" את המגילות התבר מעל לכל ספק כי מדובר בזיוף מוצלח ביותר, שעין בלתי מקצועית ומומחית בזיופי סת"ם לא תבחין בכך,

כדי לארגן היטיב את המהלך, נאמר ב"מכון פאר" למוכר, כי בשביל להחליט אם לרכוש את המגילות, יש צורך בהמתנה של יומיים, לעיין במגילות בצורת הכתב מבחינה הלכתית, וגם לבצע בדיקת מחשב, ובדיקה על ידי מגיה וכו' ורק אז יוחלט אם לרכוש את המגילות,

חוק אונאה בכשרות

היות וקיים חוק אונאה בכשרות שנתקבל בכנסת בשנת תשל"ד 1974 ביוזמת חבר הכנסת הרב אברמוביץ ז"ל, כי מכירת מגילות מזויפות מלבד האונאה בצד ההלכתי של המגילה, הרי זה מעשה פלילי מצד החוק, ולכן הוכנסה לתמונה מחלקת הבילוש של המשטרה, למקרה שיהיה צורך לעצור את הנוכל לשם חקירה וברור הדברים עד כמה הצליח הנוכל בעבר להפיץ המגילות מזויפות,

החקירה

איני, והאמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות שנאמר (יחזקאל ל"ג י"ט) "ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם הוא יחיה" (על כל מה שעשה, ואף על העבירות. רש"י), לא קשיא, כאן מאהבה כאן **מיראה**, ע"כ,

כידוע, חודש אדר, הוא זמן לתשובה מאהבה, וע"ז אומרים למחילת חטא ולסליחת עון שהוא זדון, ובחודש אדר **זדונות נעשים זכויות**,

על המרדים שהם פשע אין בקשת מחילה, אבל בשנה מעוברת שיש בה עוד חודש לתשובה מאהבה, מבקשים גם על פשע שיהיה לזכות.

כ, עפ"י מה ששמע המהרש"א בצחות ביאור הפסוק ראש ועשר אל תתן לי,

איתא בגמרא (בבא בתרא כ"ה ע"ב), כתיב, (איוב ל"ז כ"ב) "מצפון זהב יאתה" - זו רוח צפונית שמזלת את הזהב, וכן הוא אומר: הזלים זהב מכיס. אמר רפרס בר פפא אמר רב חסדא: מיום שחרב בית המקדש - לא הוגשמה רוח דרומית, ע"כ,

כתב המהרש"א, בד"ה לא הוגשמה רוח דרומית וגו', יש לפרש הכתוב (קהלת ה' ט') "**אוהב כסף לא ישבע כסף**", מה ששמעתי דרך צחות,

כסף אי אפשר לאכול

כי היה איש א' **אוהב כסף ביותר**, ובקש מהאל ית', שבכל מה שיגע בו הוא **בידו**, יהיה נעשה **כסף**, והקב"ה מלא שאלתו, והנה הוא, כשבא לאכול לחם, נגע בו ידו, ונעשה **כסף** ולא היה לו מה לאכול, וז"ש **אוהב כסף לא ישבע כסף**, עכ"ל המהרש"א,

כא, ביאור הכתוב בדרך המהרש"א

כתיב (משלי ל' ח'), "**ראש ועשר אל תתן לי**, הטריפני לחם חוקי",

מבואר בכתוב, כי יבקש האדם מאתו ית', שלא יתן לו הקב"ה **עניות ועשירות**, אלא לחם לאכול,

ויש לשאול, ניחא, שאמר הכתוב שיבקש האדם שלא להיות עני, אך למה אל יבקש עשירות, הרי

מיד לאחר מכן, כאשר נתברר כי ישנם בתי דפוס המוכשלים בלא יודעין את איסור הדפסת הסת"ם ואינם עושים את מלאכת הרמיה של הדפסת סת"ם בזדון, הוציא "מכון פאר" מכתב המסביר את האיסור והפסול של סת"ם מודפסים, ופנה אל אלפיים בתי עסק ומסחר של הדפסות בכוונה ליידע את אלה שאינם יודעים את גודל האיסור מבחינה הלכתית, ואת החוק למניעת זיופים בסת"ם, במטרה לצמצם את התופעה לפחות אצל אלה שפועלים מחוסר ידע ולא בזדון.

יט, טעם נאה לאמירת ולכפרת פשע בשנת העיבור

בסדר רב עמרם גאון (סדר ראש חודש), כתב אלקינו ואלקי אבותינו חדש עלינו את החדש הזה, לטובה, ולברכה, לששון, ולשמחה, לישועה, ולנחמה, לפרנסה, ולכלכלה, למחילת חטא, ולסליחת עון, ולכפרת פשע. כי בישראל עמד בחרת מכל העמים. וחוקי ראשי חדשים להם קבעת ברוך אתה ה' מקדש ישראל וראשי חדשים ע"כ בסדר רב עמרם,

באליה רבה (סימן תכ"ג ו') ביש נוסחאות כתב בשנת עיבור ולכפרת פשע, ושמעתי טעם דיש י"ב לשונות לטובה ולברכה וכו' נגד י"ב חדש, לכך אומרים עוד **ולכפרת פשע** נגד עיבור. ואני לא מצאתי נוסחא זו באבודרהם ושום מקום,

גם טעם י"ב לשונות הנ"ל לא ראיתי. ובאמת בכל חדש צריכין לכולן, ועיין (סי' תכ"ב סעיף ב' סק"ב). ולנוסחא זו ראוי לאומרו בכל חדשי אותו שנה, כמו שאומרים י"ב לשונות בכל חודש, וכן משמע לישנא דנוסחא **בשנת עיבור** ולא נקט בחדש עיבור, עכ"ל האליה רבה,

אפשר לומר הטעם

כתיב (שמות לד ז) "נצר חסד לאלפים נשא עון, ופשע, וחטאה", כתב רש"י, **עונות** - אלו הזדונות. **פשעים**. אלו המרדים להכעיס, עכ"ל, **חטאים** הם השגגות,

איתא בגמרא (יומא פ"ו ע"ב) אמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות שנאמר (הושע י"ד ב') "שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך" (פירוש, העון שהוא מזיד הופך למכשול שהוא שוגג)

אפשר לפרש הגמרא בדרך צחות, די ש מי שלומד תורה, ועמלו בתורה כדי שיגדל בתורה, ולעשות נחת רוח ליוצרו,

איתא בגמרא (עירובין פ"ו ע"א) **רבי מכבד עשירים, רבי עקיבא מכבד עשירים** כדרש רבא וכו', עיי"ש,

ויש מי שלומד תורה בבחרותו שלא לשמה אלא על מנת שיקראוהו רב או רבי או שיהיו דברי תורה בידו קרדום לחפור בו ועטרה להתגדל בה שיוכל על ידי כן להשתדך **בשידוך מכובד**,

אפשר לבא הענין, עפ"י דברי המהרש"א, שכוונת הכתוב, על **בקשת העושר**, הוא סוג העושר כפי שביקש האיש שהיה **אוהב כסף ביותר**, ובקש מהקל ית', שבכל מה שיגע בו הוא בידו, יהיה נעשה **כסף**, ואז לא יכל לאכול לחם, ולא היה לו ממה לשבוע,

וכך הוא פירושו, **הא לן**, כאשר לומד לעצמו, שיהיה תלמיד חכם, אזי ישא אשה קודם, כי גם אח"כ יעסוק בתורה,

וזהו **ראש ועשר אל תתן לי**, **אל תתן לי עושר שלא אוכל לאוכלו**, אלא הטריפני לחם חוקי, שאוכל לאכול את לחמי,

אבל אם לומד להו, כלומר, לאחרים, כדי שיצא בשם טוב, בזה חוששים שמא לאחר שישא אשה יפסיק מלמודו, ולכן בזה יעסוק תחילה בתורה, ורק אחר כך ישא אשה.

כב, ונתן לי לחם, לאכול

כה, חכמים, הזהרו בדבריכם, שמא

תחובו חובת גלות

איתא במשנה (אבות פרק א' משנה י"א) חכמים, הזהרו בדבריכם, שמא תחובו חובת גלות,

יעקב אבינו ע"ה ביקש (בראשית כ"ח כ"ז) ונתן לי לחם, לאכול, למה אמר לאכול, היה די שיאמר ונתן לי לחם, וכל בן מבין שהלחם הוא לאכול,

אך עפ"י הדברים הנ"ל, מובן, כי יש מי שאינו יכול לשבוע מהלחם שנעשה כסף, וע"ז ביקש יאע"ה ונתן לי לחם שאוכל לאכול,

כג, ראש ועושר שלא יהיה עולה ויורד

מנכסיו ח"ו

ועוד אפשר לפרש, הכתוב **ראש ועושר אל תתן לי**,

שיתפלל האדם, שלא יהיה ח"ו עולה ויורד ועולה ויורד מנכסיו, כלומר, שלא יהיה פעם עני ופעם עשיר וחוזר חלילה,

וזהו **ראש ועושר אל תתן לי**, כלומר, **שניהם יחד**, פעם כך ופעם כך, זאת אל יבוא בי.

כד, ישא אשה קודם או יעסוק בתורה

קודם הא לן הא להו

וע"ז אמרו, חכמים, כאשר אתם רוצים לומר דבר בשם אומרו, או מקום המצאו של המאמר שאתם רוצים לומר, **הזהרו בדבריכם**, היו זהירים לומר המקום והשם המדוייקים של מקום ובעל המאמר, **שמא תחובו חובת גלות**, פירוש שתצטרכו לגלות, את מקורו המדוייק של המאמר, ואם לא תדעו, יבייש אותכם הדבר.

איתא בגמרא (קידושין כ"ט ע"ב) "תנו רבנן ללמוד תורה ולישא אשה ילמוד תורה ואחר כך ישא אשה, ואם אי אפשר לו בלא אשה ישא אשה ואחר כך ילמוד תורה. אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה נושא אשה ואחר כך ילמוד תורה.

רבי יוחנן אמר ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה. ולא פליגי, הא לן והא להו".

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל "מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161555 נייד 0527-616166
מייל y0527616166@gmail.com